

ВСТУП

Дисципліна «Організація обліку на підприємствах малого бізнесу» передбачає вивчення вимог та порядку здійснення бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу.

Організація обліку на підприємствах малого бізнесу повинна проводитися в зв'язку з динамічністю змін ринкового механізму, необхідністю раціональності облікової роботи в умовах обмеженої чисельності персоналу та наявних ресурсів. Основою облікової практики на підприємствах малого бізнесу є законодавчо закріплена система бухгалтерського обліку і звітності в Україні.

1. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В МАЛОМУ БІЗНЕСІ

Відповідно до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012р. № 4618-VI, до підприємств малого бізнесу можна віднести юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Згідно з наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001р. №186 бухгалтерський облік суб'єкти малого підприємництва можуть вести з використанням Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, зобов'язань та господарських операцій суб'єктів малого підприємництва (Спрощений план рахунків).

Усі господарські операції повинні бути оформлені належними документами у відповідності до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995р. № 88.

Юридичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності з ознаками малих

підприємств — можуть вести бухгалтерський облік відповідно до Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 25.06.2003р. за № 422.

Малі підприємства можуть вести бухгалтерський облік по одному з наступних варіантів:

- простій формі бухгалтерського обліку;
- спрощеній формі бухгалтерського обліку.

При простій формі бухгалтерського обліку реєстрація первинних облікових документів, відображення операцій на рахунках, визначення собівартості продукції і фінансового результату ведеться в Журналі обліку господарських операцій. Журнал містить усі застосовувані на малому підприємстві бухгалтерські рахунки, є комбінованим реєстром аналітичного і синтетичного обліків.

Журнал відкривається записами сум залишків на початок звітного періоду. Суми з кожної операції, зареєстрованої в Журналі, відбиваються методом подвійного запису одночасно в графах «Дебет» і «Кредит» рахунків обліку відповідних видів активів, зобов'язань та капіталу. Наприкінці місяця підводяться підсумки з дебету і кредиту всіх рахунків. Після визначення дебетових і кредитових оборотів за всіма бухгалтерськими рахунками виводиться сальдо з кожного рахунку на кінець місяця.

Поряд з Журналом обліку господарських операцій для ведення аналітичного обліку розрахунків з оплати праці ведеться Відомість 3-м.

Спрощена форма бухгалтерського обліку передбачає наступні облікові реєстри:

Відомість 1-м

Розділ I. Облік готівки і грошових документів

Розділ II. Облік грошових коштів та їх еквівалентів

Відомість 2-м. Облік запасів

Відомість 3-м

Розділ I. Облік розрахунків з дебіторами і кредиторами, за податками і платежами, облік довгострокових зобов'язань і доходів майбутніх періодів

Розділ II. Облік розрахунків з оплати праці

Відомість 4-м

Розділ I. Облік необоротних активів і зносу

Розділ II. Облік капітальних і фінансових інвестицій та інших необоротних активів

Відомість 5-м

Розділ I. Облік витрат

Розділ II. Облік витрат на виробництво

Розділ III. Облік доходів і фінансових результатів

Розділ IV. Облік власного капіталу, витрат майбутніх періодів, забезпечень майбутніх витрат і платежів

Оборотно-сальдова відомість.

Сума з будь-якої операції записується в двох відомостях одночасно: у першій – за дебетом рахунка з приведенням шифру рахунка, що кредитується, а в другій – за кредитом рахунка з аналогічним записом шифру рахунка, що дебетується.

Залишки коштів в окремих відомостях повинні зіставлятися з відповідними даними первинних документів, на підставі яких були зроблені записи.

У відомостях вказується місяць, за який вони складаються, а в необхідних випадках – назва рахунків бухгалтерського обліку. Відомості підписуються особами, що робили записи.

2. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ, ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ ТА ГРОШОВИХ ДОКУМЕНТІВ

Для обліку готівкових та безготівкових грошових коштів, їх еквівалентів та грошових документів застосовується Відомість 1-м. В розділі I відомості 1-м обліковуються готівка і грошові документи

(рахунок 30 «Каса»). В розділі II ведеться облік грошових коштів та їх еквівалентів (рахунок 31 «Рахунки в банках»)

Відомість 1-м ведеться на підставі виписок банку і доданих до них документів, касових звітів, розрахунків бухгалтерії та ін. Облік ведеться в розрізі кореспондуючих рахунків в хронологічному порядку (табл. 1).

Таблиця 1 – Кореспонденція рахунків з обліку грошових коштів

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
Облік грошових коштів у касі			
1.	Оприбутковано кошти від продажу товарів (робіт, послуг)	30	37
2.	Видано суму підзвітній особі	37	30
3.	Оприбутковано суму, яка повернута підзвітною особою	30	37
4.	Отримана з банку до каси сума грошових коштів	30	31
5.	Повернута з каси до банку сума грошових коштів	31	30
6.	Оплачено товари (роботи, послуги) з каси	68	30
7.	Виплачено заробітну плату з каси	66	30
Облік коштів на рахунку в банку			
8.	Отримано виручку від продажу товарів (робіт, послуг)	31	37
9.	Отримані безоплатно кошти	31	40
10.	Отримано позику	31	68
11.	Отримано переплату податків, зборів на соціальні заходи	31	37
12.	Оплачено капітальні витрати на основні засоби	15	31
13.	Погашено позику	68	31
14.	Оплачено товари (роботи, послуги) постачальникам і підрядчикам	68	31
15.	Оплачено податки, збори на соціальні заходи	64	31

3. ОБЛІК ЗАПАСІВ

П(С)БО 9 «Запаси» визначає поняття і методологічні основи відображення в бухгалтерському обліку наявності і руху запасів.

Для синтетичного та аналітичного обліку запасів застосовується відомість 2-м. Ця відомість щомісяця ведеться окремо по виробничих запасах та МШП (рахунок 20 «Виробничі запаси»), готовій продукції і товарам (рахунок 26 «Готова продукція») у розрізі найменувань і місць збереження цінностей.

Підставою для заповнення відомості 2-м є накопичувальні відомості, акти про приймання матеріалів, накладні-вимоги на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, лімітно-забірні карти, картки складського обліку матеріалів, матеріальні звіти і т. ін.

Згідно П(С)БО 9 «Запаси» запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

Первісною вартістю запасів, придбаних за плату, є собівартість запасів, що складають з фактичних витрат на придбання, перевезення, вантаж тощо.

Запаси відображаються по чистій вартості реалізації, якщо на дату балансу їхня ціна знизилася, вони зіпсовані, застаріли або іншим чином втратили первинно очікувану економічну вигоду.

На складі запаси обліковуються в кількісному вираженні в картках складського обліку (ф. М-12), що реєструються в реєстрі. На кожен номенклатурний номер матеріалу відкривається окрема картка.

Вартість МШП, переданих в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і відповідними особами протягом терміну їхнього фактичного використання.

Готова продукція при передачі її на склад оформляється здавальною накладною. На складі готова продукція обліковується в

кількісному вираженні за її видами у картках або книгах складського обліку, де міститься інформація про найменування продукції, одиниці виміру, номенклатурні номери, розміри, ціну за одиницю.

На підприємствах роздрібної торгівлі товари надходять на підставі договорів постачання або купівлі-продажу. Основними реквізитами договору є найменування сторін, найменування і кількість товарів, терміни постачання, порядок розрахунків. До договору додається супровідний документ (товарно-транспортна накладна, рахунок-фактура, накладна).

Аналітичний облік товарів ведеться в товарній книзі або в картках кількісно-сумового обліку. Записи в них здійснюються на підставі прибуткових і видаткових документів по товарах. Наприкінці кожного місяця і на дату інвентаризації за даними товарної книги або карток складається відомість залишків товарів.

Кореспонденція рахунків з обліку запасів надана в табл. 2.

Таблиця 2 – Кореспонденція рахунків з обліку запасів

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
Облік виробничих запасів та МШП			
Придбання виробничих запасів та МШП			
	Попередня оплата:		
1.	Відображено суму передоплати за договором	37	31
2.	Одночасно відображено податковий кредит	64	64
3.	Відображені транспортні витрати	20	68
4.	Одночасно відображено податковий кредит	64	68
5.	Отримано виробничі запаси та МШП на склад	20	68

Закінчення табл. 2

1	2	3	4
6.	Списано податковий кредит	64	68
7.	Відображено облік заборгованостей з ПДВ	68	37
8.	Оплачено транспортні послуги	68	31
	Наступна оплата:		
9.	Оприбутковано виробничі запаси та МШП	20	68
10.	Одночасно відображений податковий кредит	64	68
11.	Відображено транспортні витрати	20	68
12.	Одночасно відображений податковий кредит	64	68
13.	Оплачено вартість виробничих запасів, МШП і транспортні послуги	68	31
Витрата виробничих запасів та МШП			
14.	Списано виробничі запаси та МШП на виробництво, у випадку використання їх безпосередньо на виробництво	23	20
15.	Списано виробничі запаси та МШП на адміністративні витрати	91	20
Облік готової продукції			
16.	Оприбутковано готову продукцію з виробництва на склад	26	23
Облік товарів			
17.	Отримано товари від постачальників	26	68
18.	Одночасно податковий кредит	64	68

4. ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ І КРЕДИТОРАМИ, ЗА ПОДАТКАМИ ТА З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Облік розрахунків з дебіторами і кредиторами (у тому числі й з постачальниками), за податками і платежами, облік довгострокових зобов'язань і доходів майбутніх періодів провадиться в розділі I відомості 3-м (рахунки 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 55 «Інші довгострокові зобов'язання», 64 «Розрахунки за податками і платежами», 68 «Розрахунки по іншим операціям», 69 «Доходи майбутніх періодів»).

Для обліку нарахування заробітної плати, розрахунків утримань з неї застосовується розділ II відомості 3-м (рахунок 66 «Розрахунки з оплати праці»).

Підставою для заповнення відомості 3-м служать: розрахунки податків, виписки банку, рахунки-фактури, розрахунково-платіжні відомості, договори, акти приймання-здачі виконаних робіт, прибуткові і видаткові касові ордери, авансові звіти й інші первинні документи, що стосуються руху коштів у зазначених рахунках.

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами, за податками і з оплати праці надана в табл. 3.

Таблиця 3 – Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами, за податками і з оплати праці

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Нараховано єдиний податок	96	64
2.	Списано єдиний податок на фінансові результати	79	96
3.	Сплачено єдиний податок	64	31

1	2	3	4
4.	Утриманий із заробітної плати податок з доходів громадян	66	64
5.	Видані з каси кошти підзвітним особам на відрядження і придбання виробничих запасів	37	30
6.	Оприбутковано придбані підзвітною особою виробничі запаси	20	37
7.	Відображений одночасно податковий кредит	64	37
8.	Віднесено витрати на відрядження адміністративного персоналу	91	37
9.	Повернуто недовикористані підзвітними особами кошти	30	37
10.	Утримані з заробітної плати суми не повернуті вчасно	66	37
Розрахунки з постачальниками (у випадку попередньої оплати)			
11.	Перераховано передоплату за товари, роботи, послуги	37	31
12.	Відображено податковий кредит по ПДВ	64	64
13.	Отримано матеріали від постачальника на склад	20	68
14.	Отримані МШП від постачальника на склад	20	68
15.	Отримано товари від постачальника на склад	26	68
16.	Зроблено роботи, послуги підрядником	91	68
17.	Списано податковий кредит по ПДВ	64	68
18.	Відображено залік заборгованості за оплачені товари, роботи, послуги	68	37
19.	Отримано матеріали від постачальника на склад	20	68
20.	Отримані МШП від постачальника на склад	20	68
21.	Отримано товари від постачальника на склад	26	68
22.	Зроблено роботи, послуги підрядником	91	68
23.	Відображено податковий кредит по ПДВ	64	68

1	2	3	4
24.	Перераховано оплату за товари, роботи, послуги	68	31
Розрахунки з оплати праці			
25.	Нараховано заробітну плату виробничому персоналу	23	66
26.	Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу	91	66
27.	Утримані із заробітної плати прибутковий податок та збори на соціальні заходи	66	64
28.	Отримано кошти з банку на виплату заробітної плати	30	31
29.	Виплачено заробітну плату	66	30
30.	Депонована неoderжана в строк заробітна плата	66	66
31.	Повернута в банк депонована заробітна плата	31	30

5. ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ, КАПІТАЛЬНИХ ТА ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ, ІНШИХ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Поняття і методологічні основи відображення в бухгалтерському обліку наявності і руху основних засобів і їхньої амортизації визначені в П(С)БО 7 «Основні засоби». Поняття і методологічні основи відображення в бухгалтерському обліку наявності і руху нематеріальних активів і їхнього зносу визначені в П(С)БО 8 «Нематеріальні активи».

Облік необоротних активів і зносу відображається в розділі I відомості 4-м (рахунки 10 «Основні засоби», 13 «Знос необоротних активів»).

Щомісяця при наявності руху основних засобів визначаються суми оборотів і виводиться залишок основних засобів на кінець місяця.

Для контролю за сумами нарахованої амортизації (зносу) щодо всіх основних засобів у відомості заповнюються відповідні графи обліку амортизації наростаючим підсумком.

Облік відбувається на підставі актів приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, актів приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів, акта на списання основних засобів, відомості перерахунку балансової вартості основних засобів і нематеріальних активів у зв'язку з їхньою індексацією, таблиці по нарахуванню амортизації.

Аналітичний облік основних засобів ведеться в розрізі груп основних засобів і за місцями їхнього перебування. Основні засоби обліковуються за первісною вартістю, що включає витрати на їхнє придбання, перевезення, установку і монтаж. Вартість основних засобів може бути збільшена на суму витрат з проведення усіх видів ремонту, реконструкції або їхньої модернізації.

Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» застосовуються наступні методи амортизації основних засобів:

- прямолінійний;
- зменшення залишкової вартості;
- прискореного зменшення залишкової вартості;
- кумулятивний;
- виробничий.

Для обліку капітальних і фінансових інвестицій та інших необоротних активів застосовується розділ II відомості 4-м (рахунки 14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 15 «Капітальні інвестиції», 18 «Інші необоротні активи», 35 «Поточні фінансові інвестиції»).

Кореспонденція рахунків з обліку необоротних активів надана в табл. 4.

Таблиця 4 – Кореспонденція рахунків з обліку необоротних активів

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
Придбання основних засобів			
1.	Відображено вартість об'єкта основних засобів за договором	15	68
2.	Одночасно відображено податковий кредит	64	68
3.	Транспортні та інші витрати по придбанню об'єкта основних засобів	15	68
4.	Одночасно відображений податковий кредит за даними витратами	64	68
5.	Введений в експлуатацію придбаний об'єкт основних засобів	10	15
6.	Зроблено оплату за придбаний об'єкт основних засобів	68	31
Амортизація необоротних активів			
7.	Нараховано амортизацію необоротних активів виробничої діяльності	23	13
8.	Нараховано амортизацію необоротних активів адміністративної	91	13
Витрати на поліпшення і утримання необоротних активів			
9.	Відображено суму придбаних запасних частин для проведення ремонту	20	68
10.	Одночасно відображений податковий кредит	64	68
11.	Списано запасні частини на витрати звітного періоду	91	20
12.	Відображено вартість ремонту, зробленого підрядною організацією	15	68

1	2	3	4
13.	Одночасно відображений податковий кредит	64	68
14.	Списано суми витрат на ремонт	10	15
Ліквідація основних засобів			
15.	Списано знос ліквідованого об'єкта основних засобів	13	10
16.	Списано залишкову вартість ліквідованого об'єкта основних засобів	96	10
17.	Списано залишкову вартість ліквідованого об'єкта основних засобів	79	96
Дооцінка основних засобів			
18.	Збільшення вартості основних засобів на суму балансової вартості та амортизації	10	40
19.	Дооцінка накопиченої амортизації	40	13
Уцінка основних засобів			
20.	Відображено результат уцінки основних засобів на суму амортизації	13	10
21.	Уцінка основних засобів на суму балансової вартості	96	10
22.	Відображено результат уцінки основних засобів на суму балансової вартості	79	96

6. ОБЛІК ДОХОДІВ, ВИТРАТ, ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ, ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ, ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ

Методологічні основи відображення витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) визначені в П(С)БО 16 «Витрати».

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», витрати операційної діяльності підприємства групуються за такими економічними елементами:

- матеріальні витрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати.

До складу елемента "Матеріальні витрати" включається вартість витрачених у виробництві (крім продукту власного виробництва): сировини й основних матеріалів, купівельних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, палива й енергії, будівельних матеріалів, запасних частин, тари і тарних матеріалів, допоміжних та інших матеріалів.

До складу елемента "Витрати на оплату праці" включаються заробітна плата за окладами і тарифами, премії і заохочення, компенсаційні виплати, оплата відпусток та іншого невідпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці.

До складу елемента "Відрахування на соціальні заходи" включаються: відрахування на пенсійне забезпечення, відрахування на соціальне страхування, страхові внески на випадок безробіття, відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства, відрахування на інші соціальні заходи.

До складу елемента "Амортизація" включається сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів і інших необоротних матеріальних активів.

До складу елемента "Інші операційні витрати" включаються інші витрати операційної діяльності, що, зокрема, включають витрати на

відрядження, на послуги зв'язку, на виплату матеріальної допомоги, плата за розрахунково-касове обслуговування тощо.

Згідно Спрощеному плану рахунків на рахунку облік та узагальнення інформації про накладні виробничі витрати на організацію та управління виробництвом, а також витрати на утримання та експлуатацію машин і устаткування ведеться на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати».

Облік та узагальнення інформації про інші витрати операційної діяльності та інші витрати діяльності, а також обліковуються належна до сплати за звітний період відповідно до законодавства сума податків і зборів (обов'язкових платежів) ведеться на рахунку 96 «Інші витрати».

Суми по рахунках 91 та 96 знаходять відображення в відомості 5-м.

Облік витрат на виробництво ведеться відомості 5-м (рахунок 23 «Виробництво»).

Зазначені розділи відомості 5-м складаються на підставі первинних документів з витрати матеріалів, нарахування заробітної плати, розрахунків амортизації основних засобів, розрахунків відрахувань на соціальні заходи, розрахунків розподілу витрат за видами продукції (робіт, послуг), приймально-здавальним накладним на здачу готової продукції на склад, актів про виконані роботи або надані послуги та інших документів, що підтверджують витрати підприємства.

Кореспонденція рахунків з обліку витрат на виробництво надана в табл. 5.

Таблиця 5 – Кореспонденція рахунків з обліку витрат на виробництво

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
Облік матеріальних витрат			
1.	Списано виробничі запаси на виробництво, у випадку використання їх безпосередньо на виробництво	23	20

1	2	3	4
2.	Списано виробничі запаси на адміністративні витрати	91	20
Облік витрат на оплату праці			
3.	Нараховано заробітну плату виробничому персоналу	23	66
4.	Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу	91	66
Облік амортизації			
5.	Нараховано амортизацію необоротних активів виробничої діяльності	23	13
6.	Нараховано амортизацію необоротних активів адміністративної діяльності	91	13
Облік інших операційних витрат			
7.	Нараховано обов'язкові платежі	96	64
8.	Списано обов'язкові платежі на фінансові результати	79	96
Облік інших витрат			
9.	Нараховано відсотки за кредит	96	68
10.	Списано відсотки за кредит на фінансові результати	79	96

Для обліку доходів та фінансових результатів малі підприємства можуть застосовувати відомість 5-м (рахунки 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», 70 «Доходи», 79 «Фінансові результати»).

Підставою для записів є: рахунки-фактури, податкові накладні, виписки банку, касові звіти, договори, митні декларації і т. ін.

Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації надана в табл. 6.

Таблиця 6 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
Попередня оплата			
1.	Отримано оплату за продукцію до відвантаження	31	37
2.	Відображено доход від реалізації	37	70
3.	Відображено суму податкового зобов'язання	64	64
4.	Списано собівартість реалізованої продукції після відвантаження	90	26
5.	Списано суму податкового зобов'язання	70	64
6.	Собівартість реалізованої продукції віднесено на фінансові результати	79	90
7.	Списано чистий доход від реалізації продукції	70	79
Наступна оплата			
8.	Виставлено рахунок покупцю на суму договірної ціни, включаючи ПДВ	37	70
9.	Відображена окремо сума податкового зобов'язання	70	64
10.	Списано собівартість відвантаженої продукції	90	26
11.	Надійшла оплата за відвантаженою продукцію	31	37
12.	Собівартість реалізованої продукції віднесено на фінансові результати	79	90
13.	Списано чистий дохід від реалізації продукції	70	79

Сальдо за рахунком 79 «Фінансові результати» списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» і вже за цим рахунком підводиться підсумок і виводиться загальний фінансовий результат.

Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів надана в табл. 7.

Таблиця 7 – Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Списані на фінансові результати витрати на виробництво	79	23
2.	Списана на фінансові результати собівартість реалізованої продукції	79	26
3.	Списаний на фінансові результати доход від реалізації продукції (робіт, послуг)	70	79
4.	Відображено суму прибутку	79	44
5.	Відображено суму збитку	44	79

Згідно Спрощеного плану рахунків мале підприємство може вести облік статутного капіталу, додаткового капіталу, резервного капіталу, несплаченого капіталу, вилученого капіталу та пайового капіталу на рахунку 40 «Власний капітал» за відповідними субрахунками, які може самостійно відкривати.

Облік капіталу здійснюється в розділі IV відомості 5-м. Аналітичний облік капіталу ведеться в розрізі видів капіталу.

Кореспонденція рахунків з обліку капіталу надана в табл. 8.

Таблиця 8 – Кореспонденція рахунків з обліку капіталу

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Внесено до статутного капіталу грошові кошти	30, 31	40
2.	Внесено до статутного капіталу основні засоби, нематеріальні активи	10	40

1	2	3	4
3.	Внесено до статутного капіталу виробничі запаси, МШП	20	40
4.	Збільшено розмір статутного капіталу за рахунок прибутку	44	40
5.	Відображено суму уцінки основних засобів	40	10
6.	Відображено суму дооцінки основних засобів	10	40
7.	Збільшено розмір резервного капіталу за рахунок прибутку	44	40
8.	Використано кошти резервного капіталу на збільшення статутного капіталу	40	40
9.	Використано кошти резервного капіталу на погашення збитків	40	44

Окрім того, в розділі IV відомості 5-м провадиться облік витрат майбутніх періодів (рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів») та забезпечення майбутніх витрат і платежів (рахунок 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»).

7. УЗАГАЛЬНЕННЯ ОБЛІКОВИХ ДАНИХ І СКЛАДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ

Для узагальнення облікових даних мале підприємство застосовує Оборотно-сальдову відомість.

Після закінчення звітної періоду мале підприємство підводить підсумки по оборотах у кожній відомості – з відомості 1-м по відомість 5-м. Дані по оборотах потім переносяться в Оборотно-сальдову відомість.

Оборотно-сальдова відомість використовується для узагальнення облікових даних і перевірки правильності відображення записів за рахунками бухгалтерського обліку.

Дана відомість відкривається за кожен місяць, в ній робляться записи за дебетом і кредитом кожного рахунка окремо. По вертикалі Оборотно-сальдова відомість містить рахунки в зростаючому порядку, а по горизонталі – номери відомостей також у порядку зростання їхніх номерів.

Заповнення Оборотно-сальдової відомості робиться перенесенням кредитових оборотів з усіх відомостей у дебет відповідних рахунків відомості.

Сума дебетового обороту за кожним окремим рахунком в Оборотно-сальдовій відомості повинна відповідати дебетовому обороту цього рахунка в тій відомості, де знаходять висвітлення дані з цього рахунка.

В Оборотно-сальдовій відомості виводиться сальдо за кожним рахунком. Таким чином, Оборотно-сальдова відомість служить для формування Звіту малого підприємства.

П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» встановлює зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) і порядок заповнення його статей.